

UNDERVISNINGSMINISTERIET

November 1972.

Bilag 5.

Notat om baggrunden for at søge lovmæssigt grundlag for skolernes frivillige musikundervisning.

Den frivillige musikundervisning i tilknytning til skolerne har eksisteret i en årrække. Allerede i årene før krigen påbegyndtes ved skoler i København og Frederiksberg frivillig instrumentalundervisning efter skoletid, og siden er en række andre kommuner fulgt efter, navnlig købstæderne og de øvrige kommuner i hovedstadsområdet. Virksomheden omfatter idag skønsmæssigt ca. 30.000 elever i mere end $\frac{1}{3}$ af landets kommuner. Der er herved endog set bort fra den frivillige korsang, som i øvrigt er af langt ældre dato.

Medvirkende til denne udvikling har det utvivlsomt været, at *den blå betænkning* i sin tid kraftigt tilskyndede skolerne til at etablere og organisere musikalske fritidsaktiviteter. Det hedder således i Undervisningsvejledning for folkeskolen I (1960), kap. 12, om faget *sang (musik)*, side 148:

„Et videregående musikalsk arbejde vil i høj grad stimulere det daglige skolearbejde, men det vil tillige give muligheder for, at der skabes en værdifuld fritidsinteresse af stor menneskelig og social værdi, og således pege ud over skolens øjeblikkelige mål. — Skolekor bør oprettes, hvor der overhovedet er mulighed derfor. Instrumentalundervisning bør foregå uden for skoletiden på små hold. Eleverne herfra danner skoleorkestret og bør optages i dette på så tidligt et stadium som muligt.“

Den blå betænkningens henstillinger gav naturligt anledning for de pågældende kommuner til at rejse spørgsmålet om statens deltagelse i udgifterne ved frivillig musikundervisning, og — i sammenhæng hermed — om den burde tilbydes eleverne som vederlagsfri undervisning på linie med folkeskolens øvrige undervisning. Da der på daværende tidspunkt hverken i folkeskoleloven eller i lovgivningen om fritidsundervisning (lov om ungdomsskoler og aftenskoler m. v.) fandtes bestemmelser om fritidsvirksomhed for børn i skolealderen (7-14 år), måtte mini-

steriet være af den opfattelse, at der ikke var tilstrækkelig hjemmel til at lade den frivillige musikundervisning indgå i lærernes pligtige timetal med sædvanlig refusionsvirkning for statskassen, selv ikke i de tilfælde hvor undervisningen kunne foregå inden for sædvanlig skoletid ved den pågældende skole. (Denne praksis er dog senere lempet for så vidt angår frivillig korsang, jfr. nedenfor). Der forelå alene mulighed for statsstøtte i henhold til børneforsorslovens bestemmelser om socialpædagogiske fritidsforanstaltninger (skoleklubber m. v.), og disse muligheder blev da også udnyttet i enkelte kommuner.

For *gymnasieskolernes* vedkommende var spørgsmålet derimod blevet løst ved et cirkulære af 13. marts 1962, for så vidt som frivillig undervisning i sang og musik (korsang og orkestrespil) herefter kunne indgå i musiklærerens pligtige timetal som sang- og musiktimer. Ligeledes var det utvivlsomt, at musikundervisning ville kunne indgå i fagrækken på de almene *ungdomsskolekursus* for 14-18 årige.

Set fra et musikpædagogisk og musikulturelt synspunkt måtte det imidlertid anses for helt afgørende, om der blev tilvejebragt lige så gunstige økonomiske vilkår for de 7-14 åriges deltagelse i frivillig musikundervisning. Mangelen af et særligt lovgrundlag eller en fast tilskudsordning, der tog direkte sigte på dette område, har yderligere bevirket, at der ikke har kunnet udarbejdes fælles retningslinier for undervisningens tilrettelæggelse og indhold, for tilknytningen af lærerkæfter med særlige kvalifikationer og for disses aflønning og øvrige ansættelsesvilkår.

På denne baggrund forelagde *Danmarks Sanglærerforening* i marts 1966 undervisningsministeriet et forslag til bestemmelser om frivillig skolemusik, der var udarbejdet af en særlig planlægningsgruppe bestående